

надання переваги діяльності в сфері захисту культурного надбання та навколишнього природного середовища; спрощення у проходженні дозвільних процедур, їх автоматизація.

Література

1. Про основи містобудування : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2780. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text> (дата звернення: 14.11.2020).

ВІДОБРАЖЕННЯ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВОГО ГОСПОДАРСТВА В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ МІСТА

Г.А. Введенська, магістр спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Н.В. Волкова, к. наук з держ. упр., доцент, доцент кафедри маркетингу та міжнародного менеджменту

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Бюджетний процес на місцевому рівні має бути націлений на планування доходів і видатків таким чином, щоб забезпечити соціально-економічний розвиток населеного пункту, району, регіону. Важливе значення в економіці кожного населеного пункту займає житлово-комунальне господарство як багатогалузевий комплекс життєзабезпечення його мешканців. Органи місцевого самоврядування мають власні (самоврядні) повноваження щодо управління об'єктами житлово-комунального господарства, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню (ст. 30 закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Житлова галузь країни потребує впровадження нових механізмів управління, термінових заходів щодо його реформування, оздоровлення як на національному, так і на місцевому рівнях, запровадження стратегічного управління в цій галузі [1].

Згідно чинного закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII до повноважень органів місцевого самоврядування належать: затвердження та виконання місцевих програм у сфері житлово-комунального господарства, участь у розроблені та виконанні відповідних державних і регіональних програм. За цим законом мешканці багатоквартирних будинків повинні визначитися з формою управління будинком. Тим мешканцям житлових будинків, які не визначилися з формою управління, виконавчий комітет міської ради призначає управителя, що пройшов конкурсний відбір. Діяльність управителя спрямована на надання послуг із управління

багатоквартирним будинком та орієнтована на отримання прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності. Тарифи на послуги з управління багатоквартирними будинками у м. Дніпро є економічно обґрунтованими, проте частина мешканців міста не мають змоги сплачувати за даним тарифом у повному обсязі. Тому виникає ситуація, коли управитель через заборгованість мешканців міста не отримує кошти, необхідні йому для надання повного обсягу послуг.

Згідно закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29 листопада 2001 року № 2866, у м. Дніпро створюються об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ). У зв'язку із зношеністю житлового фонду м. Дніпра та низкою інших причин, комунальні підприємства, які до створення ОСББ надавали послуги населенню, несуть непокриті збитки. Наприклад, для забезпечення належного утримання багатоквартирних будинків ОСББ повинні укласти договори з енергопостачальними організаціями для електроживлення ліфтів та освітлення місць загального користування, проте укладення такого договору триває шість та більше місяців, що сприяє накопиченню боргів.

З 1 травня 2019 року до закону України «Про житлово-комунальні послуги» було внесено зміни, які визначили декілька механізмів управління багатоквартирними будинками. При активній позиції міської ради та мешканців м. Дніпра на теперішній час ОСББ створено у 1470 житлових будинках, проте цей процес триває і зараз. Процес створення ОСББ продовжується і тепер.

Для ефективної підтримки ОСББ, обслуговуючих кооперативів житлово-будівельних кооперативів, житлово-будівельних кооперативів (далі – ОК ЖБК, ЖБК) було створено окремі бюджетні програми. Із усіх прийнятих бюджетних програм 100%-ве виконання має лише міська цільова програма «Партиципаторне бюджетування» (бюджет участі) у м. Дніпро на 2016–2020 рр., затверджена рішенням Дніпровської міської ради від 07.09.2016 р. № 21/13 (зі змінами). Як свідчить світова практика, подібна форма прямої демократії є вдалою, адже громадськість самостійно, «без посередників» приймає рішення щодо витрачання бюджетних коштів для досягнення конкретної мети — підвищення рівня їх життя. [2]. Мешканці міста також активно використовують кошти, що виділяються за Програмою виконання доручень виборців депутатами Дніпровської міської ради VII скликання на 2016–2020 рр., затвердженої рішенням Дніпровської міської ради від 18.05.2016 № 11/8 (зі змінами). За цією програмою кошти спрямовуються на поточні та капітальні ремонти житлового фонду незалежно від форм власності, роботи з освітлення вулиць, ремонт внутрішньоквартальних доріг, надання матеріальної допомоги громадянам. Розподіл коштів на виконання доручень виборців депутатам міської ради здійснюється пропорційно на кожного депутата міської ради в рівних сумах. Дана програма серед цілей поліпшення надання послуг у сфері житлово-комунального господарства містить і цілі збільшення довіри населення до органів місцевого самоврядування.

Крім ОСББ, ОК ЖБК, ЖБК у місті Дніпро налічується 4679 багатоквартирних житлових будинків, які обслуговуються управляючими компаніями. Для підтримки цих житлових будинків міською радою прийнято програми, які в таблиці 1 мають номери 1 і 5. Отже, у місті Дніпро існують різноманітні форми управління житловими будинками, та всі вони потребують підтримки міського бюджету. В умовах децентралізації Дніпровською міською радою прийняті ряд бюджетних програм щодо підтримки та розвитку житлового господарства. Відповідно до повноважень адміністрування цільових програм з питань розвитку житлового господарства міста Дніпра покладено на департамент житлового господарства Дніпровської міської ради.

Аналіз виконання бюджетних програм Дніпровської міської ради виявив періоди повної відсутності фінансування окремих напрямів розвитку житлово-комунальної сфери міста Дніпра. Так, у 2018-2019 рр. не виконувалась Програма енергозбереження «Теплий під'їзд на 2016 – 2020 роки», хоча в 2017 р. вона показала гарні результати і була профінансована на 100% (таблиця 1).

Таблиця 1. Виконання бюджетних програм Дніпровської міської ради, %

Бюджетні програми	2017	2018	2019
1. Програма реформування та розвитку житлового господарства м. Дніпра на 2016 – 2020 роки	95,62	98,58	97,33
2. Програма сприяння діяльності об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів та обслуговуючий кооперативів у багатоповерхових будинках міста Дніпра на 2016 – 2020 роки	99,75	98,26	97,73
3. Програма підтримки співвласників багатоквартирних будинків міста на 2019 – 2023 роки	×	×	89,41
4. Міська цільова програма "Партиципаторне бюджетування (бюджет участі) у м. Дніпрі на 2016 – 2020 р.	100	100	90,71
5. Програма енергозбереження «Теплий під'їзд на 2016 – 2020 роки	100	-	-

Зменшення показника освоєння видатків по реалізації бюджетних програм в окремі періоди було, зокрема, пов'язано із причиною сезонності виконання окремих видів робіт, передбачених програмами, а також із особливостями організації і термінів проведення процедур закупівель. Низьким

відсотком обсягів виконання та вчасного виконання робіт, як правило, характеризуються сезоні роботи.

Бюрократична процедура підготовки фінансових документів до проведення окремих видів робіт та процедури закупівель триває від двох тижнів до декількох місяців, чим затягує проведення необхідних робіт у сфері житлового господарства, призводить до невчасного їх виконання або повного невиконання на кінець звітного періоду, створює проблеми щодо задоволення потреб мешканців міста у комфортних умовах проживання.

Особливе місце в бюджетному процесі на місцевому рівні займає оцінка ефективності реалізації бюджетних програм. Ефективність реалізації програми оцінює співвідношення результатів і витрачених на їх досягнення ресурсів. Згідно з концепцією і принципами програмно-цільового бюджетування саме аналіз ефективності є ключовою метою в оцінці реалізації програм, оскільки визначає вартість досягнутих результатів, що надає повнішу й виважену інформацію щодо доцільності реалізації бюджетної програми на попередній стадії оцінки і результатів реалізації на кінцевій стадії [3].

Контроль за виконанням бюджетних програм супроводжується проблемами адміністрування, викликаними кількістю програм та дублюванням заходів в них. Така ситуація також справляє негативний соціальний вплив на мешканців міста. Хоча бюджетних програм на підтримку житлового фонду прийнято декілька, і всі вони мають спільну мету – створення умов для якісного та комфортного проживання мешканців багатоквартирних будинків, однак аналіз показників їх виконання виявив нагальну потребу у спрощенні їх адміністрування, що можливе шляхом структурування та об'єднання в одну бюджетну програму.

Література

1. Базарна О.В. (2011) Адміністрування державних цільових програм в житлово-комунальній галузі країни. Інвестиції: практика та досвід № 8. URL:http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2011/27.pdf
2. Планування та виконання місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: Навчальний посібник / [за заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». – [6-те видання, випр. та доп.] – К., 2017. – 144 с. https://www.ibser.org.ua/sites/default/files/170x240_19_1.pdf
3. Васильєва Н. В. Залучення громадськості в українських містах (на прикладі бюджету участі) / Н. В. Васильєва // Публічне урядування. - 2016. - № 4. - С. 125-133. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pubm_2016_4_14